

INFORMATIENOTA GEMEENTERAAD BLARICUM

Van het college van B&W
Aan Gemeente Blaricum – Gemeenteraad
Portefeuillehouder Lanphen, J.
Informatie bij D. de Bruijn,
 Projectleider opvang Oekraïne

Onderwerp

Continuering Oekraïense vluchtelingen (Woensberg)

Portefeuillehouder

Lanphen, J.

Openbaar

Ja

Kennisnemen van

De huurovereenkomst voor de Woensberg is destijds afgesloten voor de opvang van de Oekraïners. Daarin is opgenomen dat deze zonder tegenbericht onzerzijds automatisch wordt verlengd. Gezien het feit dat er weinig veranderingen zijn in de situatie in Oekraïne, de Oekraïners in de gemeentelijke opvang nog steeds niet kunnen terugkeren en de gemeente daarmee nog verantwoordelijk blijft voor de opvang, heeft het college besloten de overeenkomst door te laten lopen en dus niet nu op te zeggen.

Met deze RIB wenst het college de gemeenteraad te informeren over de continuering van de huidige huurovereenkomst na 1 juni 2026 en een overzicht te geven van de in- en uitstroom van bewoners, de inzet van capaciteit, en de besteding en financiële dekking van middelen.

Aanleiding (inleiding)

Na de Russische inval in Oekraïne op 24 februari 2022 duurt de oorlog onverminderd voort. Ondertussen blijft de vraag naar opvang voor Oekraïense vluchtelingen in Europa aanhouden en zijn in ons land 99,8% van alle beschikbare bedden in de GOO-opvanglocaties bezet. De veiligheidsregio's hebben gemeenten met klem verzocht om zoveel mogelijk opvanglocaties te continueren, uit te breiden of 'snijverlies' van bedden te reduceren. Dit beeld is ten opzichte van het jaar 2024 onveranderd gebleven.

De gemeente Blaricum heeft in 2023 een opvanglocatie voor maximaal 310 Oekraïense vluchtelingen in gebruik genomen aan de Woensbergweg. De reden voor het realiseren van deze locatie lag voornamelijk in de wens om de Oekraïense vluchtelingen op de middellange termijn meer perspectief te bieden en om deze doelgroep van kwalitatief voldoende opvang te voorzien. Daarnaast waren de opvanglocaties uit de initiële crisisfase vaak niet langer beschikbaar of houdbaar in de zin van kosten, duurzaamheid en leefbaarheid. Bij het openen van de opvanglocatie werden direct ongeveer 115 Oekraïense vluchtelingen overgeplaatst en opgevangen. Inmiddels is de opvanglocatie aan de Woensbergweg vol en worden er circa 275 Oekraïense vluchtelingen opgevangen. De resterende 40 bedden kunnen veelal niet worden gevuld vanwege het zogeheten 'snijverlies'.

Kernboodschap

Uitgangspunten huurovereenkomst

De gemeente heeft met ingang van 1 juni 2023 een huurovereenkomst afgesloten met de eigenaar van de locatie aan de Woensbergweg 9 voor het huren van 59 kampeermiddelen en een facilitair gebouw. In eerste instantie is een periode van twee jaar overeengekomen, waarna de overeenkomst jaarlijks opzegbaar is voor zowel huurder als verhuurder. Na de initiële huurperiode van twee jaar heeft de gemeente geen gebruik gemaakt van de opzegmogelijkheid en is de overeenkomst daarmee verlengd voor de periode van één jaar. Indien de gemeente dit jaar gebruik wenst te maken van de opzegmogelijkheid, dient de overeenkomst uiterlijk op 30 november 2025 te worden opgezegd.

Inmiddels is gebleken dat met de opvanglocatie op de Woensberg de gemeente succesvol in staat is om voor 250 tot 310 Oekraïners goede opvang te realiseren, passend binnen de ontvangen financiële middelen. Door de voortdurende oorlog kunnen Oekraïners nog niet terugkeren. Een duidelijk toekomstperspectief ontbreekt en er zijn geen alternatieve opvanglocaties beschikbaar. De landelijke problematiek, gecombineerd met de verzoeken vanuit het Rijk om opvanglocaties te continueren, gelden als zwaarwegende factoren.

Door het college is daarom besloten geen gebruik te maken van de opzegmogelijkheid. De samenwerking met de eigenaar van de locatie verloopt voorspoedig, en deze heeft onlangs aangegeven de huurovereenkomst van hun zijde ook niet te willen opzeggen. De huurovereenkomst zal hiermee stilzwijgend verlengd worden tot 1 juni 2027.

In- en uitstroom 2024/2025

In 2023 lag de nadruk in de initiële fase op het verhuizen van de populatie en het ontmantelen van de gemeentelijke Oekraïne-opvanglocaties uit de eerste crisisfase binnen de BEL-gemeenten. De opvanglocatie aan de Woensberg heeft in totaal een opvangcapaciteit van 310 plekken. Vanaf medio Q1 2024 is de opvanglocatie Woensberg volledig bezet en worden er 275 mensen opgevangen. Ondanks doorlopende mutaties is

de huidige populatie qua samenstelling nagenoeg stabiel. Inmiddels zijn de negen zogeheten ‘derdelanders’ vertrokken uit de opvanglocatie.

Inzet projectorganisatie

In 2023 lag de nadruk in de initiële fase op het verhuizen van de populatie binnen de BEL-gemeenten en het verder opschalen van de locaties. De daaropvolgende fase richtte zich op het bereiken en beheren van een reguliere beheersituatie. De formatie die nodig was om de verhuizing en opschaling te realiseren, is vervolgens opgenomen in de planning. Naast deze reguliere werkzaamheden voor de Woensberg heeft de projectorganisatie in 2025 een nieuwe opvanglocatie in Eemnes gerealiseerd met 16 plekken voor Oekraïense vluchtelingen. Binnen de BEL-gemeenten is de populatie in 2025 verder gegroeid naar 366 Oekraïense vluchtelingen.

Consequenties

Consequenties

1. De gemeente voorziet voor langere termijn (tot 1 juni 2027) in opvangplekken voor deze doelgroep.

Kanttekeningen

1. De locatie is niet geschikt voor definitieve huisvesting. De permanente bewoning van de kampeermiddelen brengt druk met zich mee op de omgeving en op de gebruikte kampeermiddelen. Bij langdurige bewoning is er sprake van verlies aan woonkwaliteit (zoals lekkages, schimmelvorming e.d.). Binnen dit lopende dossier worden over deze onderwerpen afspraken gemaakt met de verhuurder en bewoners.

2. Inmiddels hebben zowel de bezwaarschriftencommissie als de rechtbank Midden-Nederland de gemeente in het gelijk gesteld in de aangespannen procedure door de provincie Noord-Holland. De provincie Noord-Holland legt zich niet neer bij deze uitspraken en is in beroep gegaan bij de Raad van State. Dit bezwaar heeft betrekking op de vergunningsperiode van 1 juni 2023 tot 14 maart 2024. Daarnaast heeft de provincie ook bezwaar ingediend tegen de huidige vergunning (periode: 15 maart 2024 tot 1 juni 2026). In geval van vroegtijdige beëindiging van de opvanglocatie kan er sprake zijn van contractuele, financiële en organisatorische uitdagingen. De financiële risico's zijn zoveel mogelijk afgedekt met een reserve.

3. De Oekraïense vluchtelingen raken steeds verder ingeburgerd in Nederland. Uit onderzoek blijkt dat momenteel ongeveer 65% van de Oekraïense vluchtelingen terug wil keren naar hun eigen land zodra de oorlog is beëindigd. Op basis hiervan kan de gemeente Blaricum in de toekomst geconfronteerd worden met uitdagingen op het gebied van vaste huisvesting voor deze doelgroep.

Financieel

Het normbedrag wat gemeenten ontvangen voor de opvang van Oekraïners is omlaag bijgesteld. Ondanks de verlaging van de inkomsten, zijn de jaarlijkse inkomsten vanuit het Rijk nog steeds toereikend om de jaarlijkse kosten te dekken. Voor (on)voorziene risico's heeft de gemeente een bestemmingsreserve gevormd vanuit de resultaten van het Oekraïneproject. Met deze reserve kunnen risico's gedekt worden, zoals juridische kosten, afname van financiering vanuit de rijksoverheid en huurrisico's. Net als in de voorgaande jaren zal ook 2025 naar verwachting een positief resultaat laten zien. De realisatie van 2024 resulteert in een batig saldo van 1,2 miljoen euro. Dit saldo is gedoteerd aan de huidige risicoreserve Oekraïne. Een overzicht van het verloop van deze reserve is ook in de jaarrekening te vinden. De stand van de reserve per 1-1-2025 was €5.165.196.

De voorspelling is dat de normbedragen verder naar beneden bijgesteld gaan worden. Tegelijkertijd is aangegeven dat als gemeenten niet uitkomen met het normbedrag, de daadwerkelijke gemaakte kosten in rekening gebracht kunnen worden. De verwachting is dat de gemeente Blaricum hiermee geen overschot op het dossier Oekraïne zal overhouden en daarmee niet langer toe kan voegen aan de reserve Oekraïne. Gezien de omvang van de huidige reserve en de toezegging van het Rijk dat de gemaakte kosten gedekt blijven worden, blijft het financiële risico voor de gemeente daarmee beperkt.

Vergunningstraject

De huidige omgevingsvergunning voor afwijkend gebruik van de opvanglocatie loopt van rechtswege af op 1 juni 2026. Het continueren van de huurovereenkomst brengt de verplichting met zich mee om een nieuwe vergunningsaanvraag te doen voor het strijdige gebruik ten opzichte van het bestemmingsplan. Deze nieuwe vergunningsaanvraag volgt de reguliere procedure met publicatie in hei&wei en staat open voor bezwaar en beroep.

Duurzaamheid

N.v.t.

Communicatie

De gemeente gaat de omwonenden informeren over de verlenging van de huurovereenkomst tot 1 juni 2027. Informatie over het vergunningstraject volgt de reguliere communicatie procedure. Wanneer deze definitief is, zal de gemeente omwonenden hierover informeren. De gemeente informeert daarnaast frequent via de website.

Vervolg

Een nieuwe vergunningsaanvraag voor het strijdige gebruik ten opzichte van het bestemmingsplan volgt vòòr 1 juni 2027.

Bijlagen

N.v.t.